

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, dnia 9 lutego 2011 r.

BM-I - 0700 - 438/10/3

DL-P-I-0700-58/10

BPS/DSK-043-3188/10

17 Kwiecień
Biuro Prac Senackich
wynęto dn. 11.02.11
1273 podpis M

Pani
Grażyna Anna Sztark
Wicemarszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Senatus Rei Publicae

W odpowiedzi na oświadczenie pana senatora Ryszarda Knosali złożone podczas 67 posiedzenia Senatu RP w dniu 17 grudnia 2010 r. dotyczące *terminów do wniesienia apelacji w postępowaniu karnym oraz postępowaniu cywilnym*, uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Kwestie dotyczące wniesienia apelacji w postępowaniu karnym zostały uregulowane w Kodeksie postępowania karnego w rozdziale 49 zatytułowanym „Apelacja” (art. 444-458).

Zgodnie z art. 444 k.p.k. od wyroku sądu pierwszej instancji stronom, podmiotowi określonymu w art. 416, a pokrzywdzonemu od wyroku warunkowo umarzającego postępowanie, wydanego na posiedzeniu, przysługuje apelacja, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Termin do wniesienia apelacji wynosi 14 dni i biegnie od daty doręczenia wyroku wraz z uzasadnieniem (art. 445 § 1 k.p.k.).

Z art. 422 § 1 k.p.k. wynika natomiast, że o uzasadnienie wyroku strona musi wystąpić odrębnie składając wniosek do sądu w terminie zawitym 7 dni od daty ogłoszenia wyroku. W wypadku oskarżonego pozbawionego wolności, który nie ma

obrońcy i nie był obecny podczas ogłoszenia wyroku, termin ten biegnie od daty doręczenia mu wyroku (art. 422 § 2 k.p.k.).

Wniosek uprawnionego podmiotu o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku spełnia dwie funkcje: po pierwsze – obliguje sąd do sporządzenia uzasadnienia wyroku, a tym samym uprawniony podmiot ma możliwość przed wniesieniem apelacji zapoznania się rozumowaniem sądu i dokonanyymi przez sąd ustaleniami, które legły u podstaw zawartych w wyroku rozstrzygnięć, po drugie – jest wstępnym warunkiem uprawniającym stronę do wniesienia apelacji.

Podkreślić należy, że jeżeli strona w terminie określonym w art. 422 § 1 k.p.k. nie złoży wniosku o sporządzenie i doręczenie jej uzasadnienia wyroku, natomiast w terminie tym złoży apelację, apelacja ta wywoła podwójny skutek. Z jednej strony zastąpi wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku i doręczenie go stronie, z drugiej zaś musi być potraktowana jako apelacja złożona w terminie określonym w art. 445 § 1 k.p.k., i jako taka podlega rozpoznaniu. Ponadto strona ma prawo uzupełnienia apelacji w terminie 14 dni od doręczenia jej wyroku wraz z uzasadnieniem (art. 445 § 2 k.p.k.).

Myślą przewodnią powołanej wyżej regulacji karnoprocesowej jest zapewnienie stronie należytej wiedzy odnośnie powodów, które zdecydowały o treści objętych wyrokiem rozstrzygnięć, istotnej w perspektywie podjęcia racjonalnej decyzji o ostatecznej treści apelacji (art. 445 § 2 *in fine* k.p.k.), jak również zapewnienie sądowi odwoławczemu przed rozpoznaniem apelacji możliwości zapoznania się z uzasadnieniem wyroku sądu pierwszej instancji, zawierającym motywy rozstrzygnięcia związane z ustaleniem stanu faktycznego sprawy, jego oceną prawną oraz powodami zastosowania w stosunku do oskarżonego określonych sankcji karnych i ich wymiaru, lub z powodami uwolnienia oskarżonego od odpowiedzialności.

Umożliwienie stronie zapoznania się z uzasadnieniem wyroku sądu pierwszej instancji istotne jest dlatego, że pozwala jej podjąć racjonalną decyzję co do wniesienia apelacji oraz zakresu zaskarżenia wyroku, zaś przy rozpoznaniu apelacji przez sąd odwoławczy pozwala temu sądowi oprzeć się na jednoznacznie przedstawionym stanowisku sądu pierwszej instancji, a nie na domysłach odnośnie

motywów leżących u podstaw zawartych w wyroku rozstrzygnięć. Tym samym przyjęte w procesie karnym rozwiązania pozostają w adekwatnej relacji do wymogów wynikających z konieczności respektowania wiodących w postępowaniu karnym zasad: zasady prawdy materialnej, zasady oficjalności oraz zasady trafnej reakcji karnej. Przy braku pisemnego uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji zachowanie wymogów wynikających z wyżej wymienionych zasad przy rozpoznawaniu apelacji byłoby wysoce utrudnione, a nawet w niektórych wypadkach niemożliwe.

Względy te nie mają natomiast tak istotnego znaczenia w postępowaniu cywilnym. W postępowaniu tym punkt ciężkości przesunięty został z prawdy materialnej w stronę prawdy formalnej, mocno ograniczona została zasada oficjalności w toku czynności dowodowych oraz silniej podkreślona została kontrydiktoryjność postępowania i dyspozycyjność stron. Stąd w postępowaniu cywilnym dopuszczalność wniesienia apelacji nie jest uzależniona od żądania uzasadnienia wyroku przez stronę skarżącą. W razie niezłożenia wniosku o uzasadnienie wyroku w terminie tygodniowym od jego ogłoszenia termin do wniesienia apelacji biegnie od dnia, w którym upłynął termin do żądania uzasadnienia (art. 369 § 2 k.p.c.).

Uzasadniony jest pogląd, że umożliwienie rozpoznania sprawy cywilnej przez sąd odwoławczy, w sytuacji braku aktywności stron w zakresie uzyskania przedstawionych na piśmie powodów rozstrzygnięć zawartych w wyroku pierwszej instancji, nie powoduje tak daleko idących konsekwencji, jak w postępowaniu karnym, w którym skutkiem mogłoby być podważenie zasady trafnej reakcji karnej, przejawiające się w szczególności skazaniem osoby niewinnej.

Powyżej przytoczone okoliczności wskazują na celowość utrzymania w procedurach karnej i cywilnej pewnego zróżnicowania w zakresie określenia stanowiących terminów do wniesienia apelacji od wyroków wydanych w pierwszej instancji. Podkreślić również należy, że obowiązujące terminy i sposób wnoszenia środków odwoławczych w procesie karnym obowiązuje w systemie polskiego prawa karnego procesowego od wielu lat, i nie wzbudzał dotychczas wątpliwości nauki, ani problemów orzeczniczych skłaniających do ich modyfikacji.

Nie sposób również dopatrzeć się jakichkolwiek powodów wywoływania przez te regulacje negatywnych skutków dla osób, które „nie posiadają odpowiedniej wiedzy prawniczej”. Należy bowiem zwrócić uwagę na istnienie obowiązku pouczenia stron o sposobie i terminach wnoszenia środków odwoławczych. Art. 100 § 6 k.p.k. nakazuje organowi procesowemu po ogłoszeniu lub przy doręczeniu orzeczenia pouczyć uczestników postępowania o prawie, terminie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia, a brak takiego pouczenia lub mylne pouczenie nie może wywoływać jakichkolwiek ujemnych skutków procesowych (art. 16 § 1 k.p.k.). Istniejąca przy tym dostępność publikacji prawniczych, jak i dostęp do osób profesjonalnie świadczących usługi prawnicze wskazuje, iż nie jest nazbyt uciążliwe uzyskanie dodatkowej wiedzy dotyczącej możliwości zaskarżenia orzeczenia sądu karnego, jeżeli pomimo udzielonego przez organ procesowy pouczenia uczestnik postępowania powziął w tym zakresie wątpliwości.

Mając powyższe na uwadze okoliczności Minister Sprawiedliwości nie dostrzega powodów uzasadniających zainicjowanie postulowanych w oświadczeniu działań legislacyjnych, zmierzających do przyjęcia w Kodeksie postępowania karnego identycznych, w jak w obowiązujące w postępowaniu cywilnym, unormowań odnoszących się do sposobu wnoszenia apelacji od wyroku sądu pierwszej instancji.

Z gwarancji facsimile

z upoważnienia
MINISTRA
Zuzanna Wrona
PODSEKRETARZ STANU